

fuzinar

Leto XXXII

Ravne na Koroškem, februar 1995

Št. 2

VEČJA PROIZVODNJA IN IZVOZ

- razloga za optimizem

Čeprav bo končna in uradna bilanca o poslovanju slovenskih železarn v lanskem letu znana šele čez teden ali dva, pa je že mogoče reči, da so rezultati - v povprečju - v skladu s pričakovanimi, načrtanimi s Pharovimi sanacijskimi usmeritvami, in boljši od predlanskih.

Na koncu februarja bo tudi jasno, ali so, kot kaže zdaj, železarne tudi dejansko zmanjšale izgubo.

Medtem ko je koncern kot celota izpolnil lanski poslovni načrt, pa so rezultati poslovanja v njegovih posameznih podjetjih različni, saj so nekatera dosegla boljše, druga pa slabše rezultate. Na Jesenicah so uspeli izrabiti konjunktura gibanja na svetovnem trgu jekla, na Ravnah in v Štorah pa je bilo vodstvo pri tem manj uspešno.

Tudi republiška vlada ocenjuje, da sanacija slovenskega železarstva teče po načrtih. Podprla jo je tudi z zakonom o zagotavljanju sredstev za odplačilo kreditov za trajna obratna sredstva ter za izvedbo nujnih investicijskih del. Parlament pa bo moral potrditi še dopolnilo o revalorizaciji glavnice. Pogodbe o najemanju in izrabljanju posojil menda že pripravljajo.

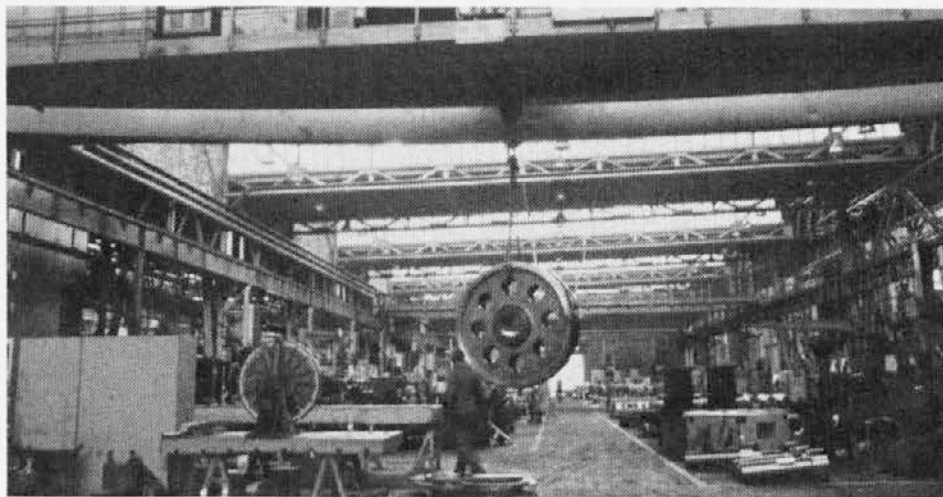
Proizvodne in prodajne načrte so Slovenske železarne lani presegle. Odstotek rasti njihove proizvodnje in prodaje je bil višji od slovenskega gospodarstva oziroma industrije, v Evropi pa so se železarne z njim uvrstile na drugo mesto, takoj za Dansko!

Slovenske železarne so se po izgubi jugoslovanskega trga, na katerega so pred letom 1991 v glavnem prodajale, uspešno preusmerile na nove trge. Na Zahod tako danes izvozijo skoraj 60 odst. izdelkov. Z izvozom, vrednim 300

milijonov mark, so zasedle 3. mesto med največjimi slovenskimi izvozniki. Njihov uvoz dosega le 190 milijonov mark.

Zaradi pomanjkanja kapitala lani železarska podjetja niso mogla v celoti izrabiti ugodnih razmer na jeklarskem trgu. Zaradi omenjenih zakonov, ki zagotavljata 62 milijonov mark, bo letos to lažje. Denar, ki ga bo s krediti najela in odplačala država, železarne pa le 9-odstotne obresti, prihaja v zadnjem trenutku, saj bo konjunktura, po predvidevanjih, trajala le dve ali tri leta. K izboljšanju bilančnih rezultatov in kreditne sposobnosti železarskih podjetij pa naj bi pripomogla tudi njihova dokapitalizacija konec lanskega leta, ko jim je koncern odpisal dolgove v skupni višini 28 milijard tolarjev. Sanacijo pospešuje tudi prodaja tistih podjetij oziroma njihovih delov, ki niso namenjeni osnovnim dejavnostim. Lani so Slovenske železarne tako iztržile 4 milijone mark, za izpolnitev vladnega načrta pa bi morale letos pridobiti še 26 milijonov mark in jih investirati v proizvodnjo.

Čeprav so Slovenske železarne še vedno v večinski lasti

države, pa ima vlada jasen namen, da jih olastnini. Najprej pa morajo družbe poslovati brez izgube. Možnosti za pozitiven rezultat se kažejo za večino družb že letos, zagotovo pa bi morala t.i. podjetja A končati leto 1996 brez rdečih števil. Slovenske železarne, ki so zdaj delniška družba, bodo potem začele prodajati svoje delnice.

Novi direktor koncerna pravi, da je železarstvo "trda" panoga in da so takšni v pozitivnem pomenu tudi železarji. Nadzorni svet in vlada pa pripominjata, da brez optimizma ni rezultatov. Zaposleni to že dolgo vedo.

Imenovanje nadzornega sveta

Ko so se Slovenske železarne konec lanskega leta v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah preoblikovale v **delniško družbo**, je celotni upravi in upravnemu odboru prenehal mandat.

Izmed prejšnjih devetih članov upravnega odbora je vlada skupaj z drugimi delničarji v začetku januarja imenovala sedem članov nadzornega sveta v Slovenskih železarnah. **Jože Hujs** še naprej ostaja predsednik. Člani pa so: **Miroslav Berger** (ministrstvo za delo), **Boris Pesjak** (Faktor banka), **Branka Kostič** (ministrstvo za gospodarske dejavnosti), **Edvard Cvetnik** (Rotomatika), **Rado Faleskini** (Inštitut za ekonomske raziskave na Ekonomski fakulteti) in **Franc Slak** (Družba za državne ceste).

Novi generalni direktor

Novi nadzorni svet je na svoji prvi seji konec januarja imenoval novega **predsednika poslovnega odbora Slovenskih železarn**. To je postal **mag. Alojz Vrečko**, do zdaj direktor holdinga Tovarna dušika Ruše in direktor njegovega podjetja Metalurgija. **Dolžnosti direktorja Slovenskih železarn bo prevzel šele 15. marca, do tedaj pa jih bo kot v.d. še naprej opravljal dosedanji direktor Andrej Kokalj**, ki se za to delovno mesto ni ponovno prijavil.

V zadnjih letih se je za krmilom Slovenskih železarn zamenjalo že nekaj direktorjev (Andrej Kokalj je postal generalni direktor v začetku 1994. leta, potem ko je zamenjal dr. Andra Ocvirka, ki je koncern vodil poldrugo leto, pred njim pa je to delovno mesto pripadalo Andreju Aplencu). Minister za gospodarske dejavnosti razume zamenjavo upravljske ekipe kot nujen ukrep za pospešitev sanacije slovenskega železarstva. Vsak od dosedanjih generalnih direktorjev je prispeval k sanaciji železarn, vendar pa je zadnji prepozno izvedel združitev Jekla Štore in Metala Ravne, zato železarne niso mogle v celoti izkoristiti ugodnih konjunkturalnih gibanj v svetovnem jeklarstvu.

S sanacijo Slovenskih železarn se je v zadnjih dveh letih na ministrstvu za gospodarske dejavnosti ukvarjal tudi **državni sekretar za industrijske projekte dr. Ivo Banič**. Sedaj se iz osebnih razlogov vrača v gospodarstvo, vlada pa je na njegovo mesto že imenovala **dr. Vlada Dimovskega**.

Združitev Metala in Jekla

Upravni odbor Slovenskih železarn je lanskega novembra sprejel sklep o pripojitvi štorskega Jekla k ravnemu Metalu, kar so - zaradi racionalizacije in izrabljanja sinergije v dolgem programu - priporočale različne študije svetovnih podjetij iz preteklih let.

Sedaj ima Metal približno dva tisoč zaposlenih na dveh lokacijah in enotno vodstvo. Vse formalnosti še niso urejene, a bodo kmalu. Tričlansko upravo Metala sestavljajo: **glavni direktor Vinko Pogačnik**, **finančni direktor dr. Matic Tasič** in **komercialni direktor Filip Filipovski**.

Združevanje ravnega in štorskega metalurškega podjetja poteka v več fazah. Najprej je bilo postavljeno skupno vodstvo, ki mora - s pomočjo štabne službe - do sredine februarja pripraviti poslovni načrt podjetja ter ga predstaviti lastniku. Nova uprava je začrtala tudi program preživetja, s katerim želi odpraviti motnje v proizvodnji. Med njene naloge sodijo tudi zniževanje stroškov in 15 do 20-odstotni dvig cen v letošnjem letu ter izdelava programa varčevanja.

Ko bodo znane tehnično-tehnološke rešitve, bo tudi jasno, ali bo prišlo do selitve agregatov iz enega v drugi kraj oziroma do dezinvesticij. Zmogljivosti je treba kar najbolj racionalno izrabiti. Ozka grla v proizvodnji naj bi odpravili z investicijami. Kaj združevanje pomeni za zaposlene, še ni dokončno znano. Vse, ki se ukvarjajo s sanacijo železarn, pa vodi načelo, da je treba najprej zagotoviti dovolj dela za čim več delavcev (povečati prodajo, dvigniti cene izdelkov ipd.). **Produktivnost na zaposlenega bi morala biti vsaj 150 tisoč mark na leto, sedaj pa je le 80 tisoč mark**. Odgovorni poudarjajo, da sanacije Metala ne želijo delati na hrbitih ljudi.

NOŽI

Cilj: utrditi poslovanje

Noži Ravne, d.o.o. so predelovalna družba, ki jo marsikdo - tudi vodstvo Slovenskih železarn - postavlja drugim za zgled. Direktorica oec. Ivana Klančnik te izjemnosti ne čuti, temveč meni, da se morajo za pozitiven poslovni rezultat v težavnih gospodarskih razmerah, ki so zanje enake kakor za druge, v njihovem podjetju močno truditi.

"V primerjavi z letom 1993 smo lani količinsko proizvodnjo in prodajo povečali za 30 odst., vrednostno pa le za 7 odst. To kaže, da se je spremenil asortiment, pri katerem imamo zdaj - glede na večje vlaganje materiala in dela - nižji dohodek. Ob velikem prizadevanju zaposlenih pa bo finančni rezultat, kot upamo, še pozitiven.

Spremembo asortimenta smo pričakovali, saj smo pridobili naročila za težje furnirske nože na Daljnem Vzhodu. Tam se srečujemo z japonsko konkurenco in nizkimi cenami, ki jih moramo sprejeti, drugače dela ne dobimo.

Okoli 40 odstotkov blaga prodamo za ameriške dolarje, kar nas je v zadnjem času prav tako prizadelo, saj je vrednost te valute upadala, tečajna politika Slovenske narodne banke pa že dolgo ne sledi inflaciji. Ker smo 70-odstotni izvozniki, imamo ob teh tečajih slabši rezultat, hkrati pa se nenehno soočamo s pritiski zaposlenih in sindikata, da bi se plače povečale bolj, kot omogoča iztržek.

Vse leto 1994 je v Nožih minevalo v znamenju pritiskov, da je treba več delati. Ob povečani prodaji smo uspeli zadržati stroške na taki ravni, da bo poslovanje v celoti pozitivno.

Lani smo imeli še posebej v 2. polletju velike težave z oskrbo z materialom, razen tega pa še s kakovostjo, kar je izjemno škodovalo Nožem in našim kupcem. Izgubili smo nekaj težko pridobljenih novih kupcev, problemi z vložnim materialom pa še niso rešeni.

Naš glavni dobavitelj Metal ima neugodne dobavne roke, cene je močno povišal, zaradi

reorganizacije pa grozi, da bo proizvodnjo določenih kvalitet ukinit. Upamo samo, da se bo lastnik - glede na posledice - pravilno odločil.

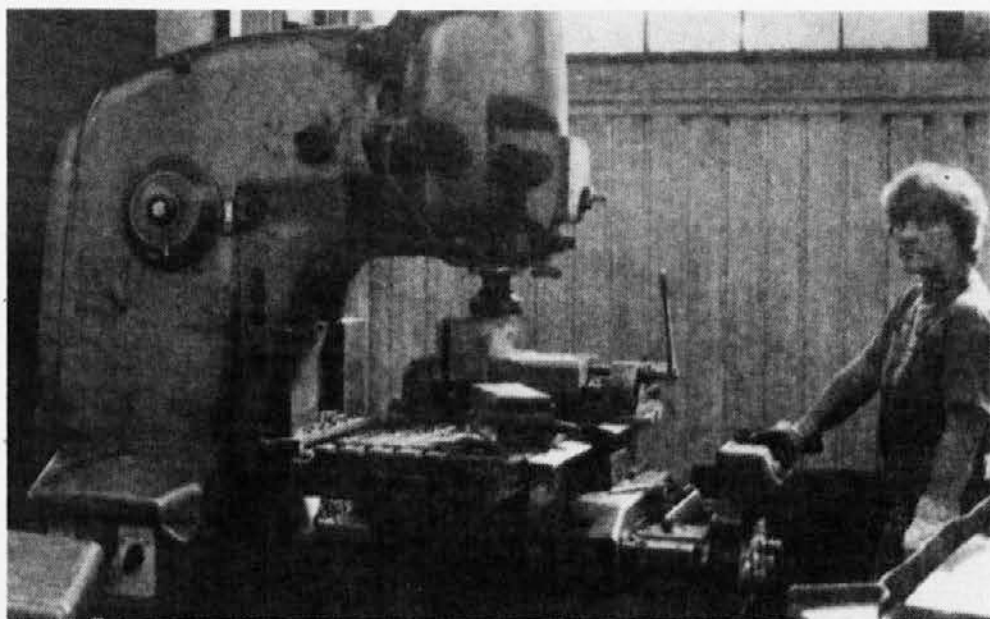
Letos bomo morali v Nožih veliko narediti za boljšo organizacijo dela, zagotavljanje kakovosti in uvajanje novega in-

nadomestitve starih strojev in za povečanje storilnosti naredili nekaj več, čeprav vlaganja niso bistveno presegala amortizacije.

Letos načrtujemo posodobitev kalilnice in nadomestitve strojev, kar bo omogočilo povečanje produktivnosti in znižanje pro-

prihodnje ne nameravamo. Nekaj se jih je invalidsko ali predčasno upokojilo, zdaj pa imamo nekaj pripravnikov in nekaj na novo zaposlenih. Brez bistvenega povečanja prodaje o večjem zaposlovanju ne moremo govoriti.

Produktivnost se lani ni

formacijskega sistema. Vse naloge so odvisne od pripravljenosti zaposlenih v proizvodnji in strokovnih ter vodstvenih delavcev, da sodelujejo pri uresničevanju naših skupnih ciljev.

Proizvodnje ne bomo bistveno povečevali - ob izgubi določenih trgov bi jo želeli obdržati vsaj na sedanjí ravni - temveč je naš cilj utrditi poslovanje družbe Noži. Na zahtevo lastnika moramo za 20 odstotkov znižati stroške, ki se nanašajo na storitve družb (nekdanje) Železarne Ravne.

V preteklosti so Noži zelo malo vlagali v posodabljanje strojne opreme, zato je že 85 odst. naprav amortiziranih. Zadnji dve leti smo za

izvodnih stroškov. Vlagali bomo tudi v razvoj novih izdelkov in materialov. Odpraviti želimo 4. izmeno, ki je za našo proizvodnjo predraga.

Naše predloge je lastnik pozitivno ocenil in upam, da bomo investicije - delno z lastnimi sredstvi, delno s posojili - tudi izpeljali.

O lastninjenju v naši družbi že dolgo govorimo. Žal mi je, da lastnik s tem tako dolgo odlaš. Zdaj nam je zagotovil, da bo postopek stekel takoj, ko bo parlament sprejel ustrezen zakon, in da bodo upravičenci lahko s certifikati odkupili 20 odst. vrednosti podjetja.

Doslej v Nožih delavcev zaradi pomanjkanja dela nismo odpuščali in jih tudi v

povečala le zaradi večje intenzitete dela, temveč tudi zato, ker smo začeli uporabljati dražja orodja in pomožne materiale, s tem pa so se povečali tudi stroški. Letos čaka strokovne delavce naloga, da povečajo produktivnost še na račun boljšega pretoka materiala, kar pomeni, da se mora izboljšati organizacija dela, s pomočjo novega informacijskega sistema se mora izboljšati sledljivost materiala in izdelkov v proizvodnji, kar vse je pogoj, da pridobimo certifikat ISO 9001, ki ga bomo kmalu potrebovali za poslovanje na svetovnem trgu."

Mojca Potočnik

Se bo livarstvo povzpelo na zeleno vejo?

Medtem ko se je **direktor dipl. inž. Jože Studenčnik** še lani spraševal, ali je sploh smiselno nadaljevati z livarsko proizvodnjo na Ravnah, je bil letos v pogovoru o poslovanju Jeklolivarne v preteklem in prihodnjem letu že nekoliko bolj optimističen.

"V primerjavi z letom 1993 se je proizvodnja lani povečala za 30 odstotkov. Delno se je zmanjševal strošek blaga, materiala, porasel pa je strošek dela. V času, ko nam je šlo za preživetje, so bile plače zelo nizke, lani pa so se dvignile na povprečje podjetij, naslednic Železarne Ravne, razen Nožev, ki izstopajo. Za določen dvig proizvodnje smo morali povečati število zaposlenih, vendar se produktivnost ni povečala sorazmerno temu. Pri tem nas ovirajo neustrezna oprema, slaba izkoriščenost delovnega časa, neugodna struktura naročil. Zaradi velike konkurence -

težave, čeprav smo se že začeli približevati zahtevam in so nekateri zahtevni kupci z nami bolj zadovoljni, kot so bili v preteklosti. Tudi kakovost se izboljšuje; pravzaprav smo rešili nekatere tehnološke probleme, ki so predstavljal oviro v proizvodnji.

Kljub temu, da smo proizvodnjo v preteklem letu precej povečali, nam to še ni

usluge, medtem ko pri materialu ne moremo več kaj bistveno spremeniti.

Določene rezerve imamo še v produktivnosti. Nujno je, da jo povečamo tako v proizvodnji kot v nadgradnji. Stroške uslug bomo zmanjšali, kolikor se bo dalo. Pri trženju predstavljajo poseben strošek posredniki. Delno že prodajamo neposrednim kupcem, kar velja predvsem za Italijo, medtem ko drugod trgujemo prek posrednikov, ker drugače ne gre. Vprašanje pa je, ali potrebujemo dodatne posrednike tudi tam, kjer delujejo naše zunanje firme, kot npr. Luenna v Avstriji.

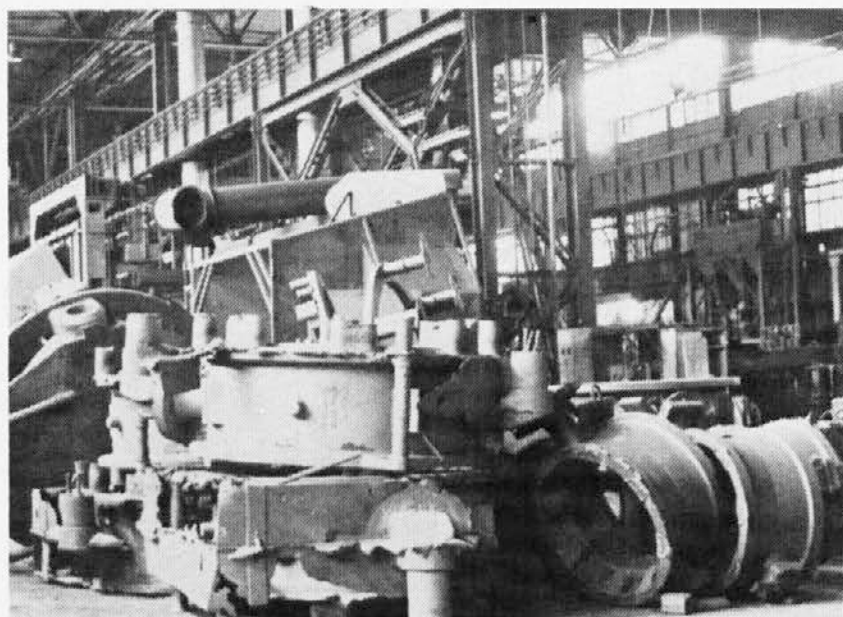
Zaradi slabih poslovnih rezultatov velikih investicij nismo sposobni financirati. Od države tovrstnih sredstev nismo dobili. V planu do leta 2000 smo vendarle predvideli nekaj investicijskih posegov.

Izboljšati moramo postopke na furanski liniji. Cene za tovrstne izdelke so dovolj ugodne, za investicijo pa se bomo odločili, če bo dovolj naročil zanje.

Razmišljamo še o posodobitvi minilivarne ter o ureditvi odpravevanja v težki livarni - nekaj smo tu že naredili.

Menim, da se bo poslovanje Jeklolivarne, ob vseh ukrepih, ki jih načrtujemo, v letu 1995 v primerjavi z lanskim še izboljšalo. Pri tem je veliko odvisno od politike lastnika do naše branže, ki je doslej ni obravnaval enakopravno z metalurgijo, čeprav ji je sorodna. Želel bi v podjetju ustvariti take razmere, da bi dobili ljudje pravo motivacijo za delo. Uresničitev načrtov je namreč odvisna predvsem od njih."

Mojca Potočnik

veliko evropskih livarn je propadlo - pa je težko dosegati cene, ki bi omogočale boljše poslovne rezultate.

V Jeklolivarni smo se odločili za armaturni program, za katerega smo dobili v Evropi tudi precej novih kupcev, medtem ko so naš največji slovenski odjemalec Armature Muta, ki pa večji del proizvodnje prav tako izvažajo. Za nas je pomembno, da je povpraševanje po livarskih izdelkih veliko in da pri naročilih že lahko izbiramo. Seveda pa je zelo malo kupcev, ki naročajo hkrati večje količine, kar je za proizvodnjo najbolj ugodno. Večinoma naročajo malo in v večjih ali manjših časovnih presledkih. Razdrobljena proizvodnja je dražja, in bi morale biti cene višje, vendar je v današnjih razmerah zelo težko priti do realnih tržnih cen. Tovrstne podatke skrivajo tako kupci kot prodajalci - naša konkurenca - in s ponudbo se lahko zelo opečeš. Če ponudiš prenizko ceno, si na izgubi, če previsoko, posla ne dobiš. Gotovo pa je, da dosežeš boljšo ceno, če si soliden dobavitelj tako glede roka kot kakovosti izdelkov.

Z doseganjem dobavnih rokov imamo še vedno velike

omogočilo pozitivnega poslovanja. Naši stroški so za to proizvodnjo daleč previsoki. Ljudi v proizvodnji ni preveč, imamo pa prebogato nadgradnjo. Več kot trideset ljudi ima visokošolsko izobrazbo, med njimi pa jih premalo dela za proizvodnjo, ostali so zaposleni s papirji. Stroški storitev so novembra znašali 27,7 odstotka realizacije, stroški materiala znašajo čez 50 odst. Zmanjšala se je poraba energije na enoto proizvoda, letos pa je nujno, da razčistimo stroške za delo in

Trdo delo za boljši rezultat

Stroji Ravne so podjetje, o katerem govorimo Ravenčani s ponosom, saj prodajajo na svetovnem trgu izdelke z imenom našega kraja. Čeprav ima lasten proizvodni program, pa tudi to podjetje ni brez težav, saj deluje v enakih gospodarskih in tržnih razmerah kakor druga podjetja, naslednice Železarne Ravne.

O tem, kako jim gre, je **direktor Strojov dipl. inž. Jurij Pratnekar** povedal:

"Lansko leto smo končali z boljšim rezultatom kot prejšnje. Dokončna bilanca (v januarju) še ni znana, toda menim, da smo poslovanje v drugem polletju precej izboljšali. Že tričetrtletje je bilo boljše od polletja, sledil je potem nekaj slabši november, a njemu - glede na odpremo - rekorden december, zato mislim, da bo poslovno leto 1994 sicer končano z izgubo, vendar bo ta skoraj za polovico manjša kot v letu 1993.

Izid bi bil boljši, ko bi bili izpolnili vse pogodbe, pa smo, predvsem v strojogradnji, nekaj odpreme preložili na januar 1995. Vzrokov za kasnitve je več. Po eni strani nismo imeli dovolj obratnih sredstev za nakup materiala, zamujali pa so tudi zvarjenci, ki smo jih naročili na Slovaškem. Zato smo se odločili, da bomo zvarjence za drugo 2000-tonsko stiskalnico naredili deloma sami na Ravnah, deloma pa jih bomo naročili v Metalni v Mariboru. Taka odločitev je tudi posledica velikih transportnih stroškov za zvarjence.

V letu 1994 tudi nismo izpolnili naročila za Elektroelemente Izlake. Stiskalnico SPM 20 (na sliki) in pet malih stiskalnic SMS 6 smo temu našemu kupcu odpremili šele letos. Ob tem naj poudarim, da je stiskalnica za prašnate materiale prototip, kot so večinoma vse stiskalnice, ki jih izdelamo v našem podjetju, kar pomeni, da imamo veliko dela v razvojnem oddelku Strojov oziroma v Konstrukcijskem biroju.

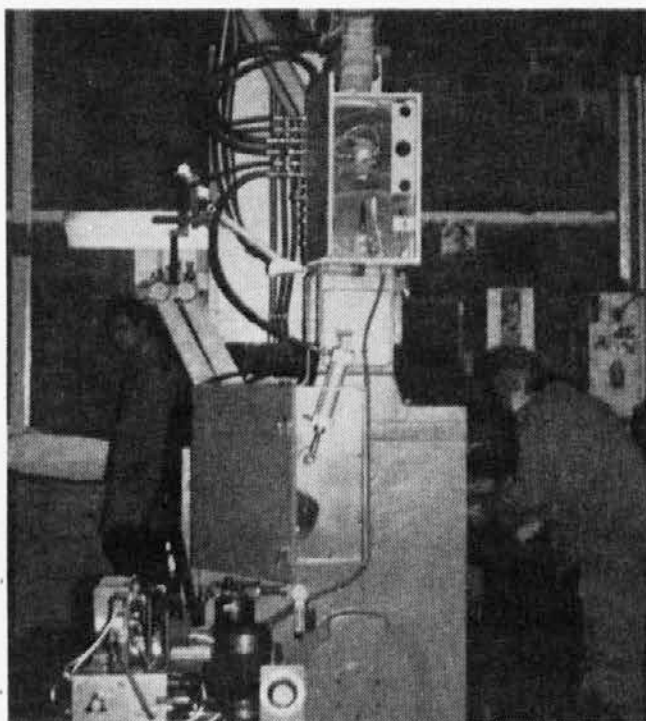
Celotno letošnje prvo trimesečje imamo že zasedeno z naročili v strojogradnji in pri valjih. Za leto 1995 imamo sklenjenih pogodb za 8 mio DEM. Za firmo Dana Corporation v Ameriki - projekt bo končan v marcu - moramo narediti še tri stiskalnice; zadnjo, 2000-tonsko, bomo odposlali v marcu. Do konca marca moramo odpremiti še 800-tonsko stiskalnico drugemu, za nas novemu, ameriški kupcu General Electric v Montrealu. Ker je to veliko podjetje, je ta posel za nas zelo pomemben, saj lahko pričakujemo še nadaljnja naročila.

Posle za **strojogradnjo** poskušamo pridobiti še v avtomobilskih tovarnah Volkswagen v Mehiki in Audi v Ingolstadt. Upamo, da bodo dogovori z njimi uspeli.

V prihodnje bi se radi ponovno približali ruskemu tržišču. Dogovarjamo se že za izdelavo nadomestnih delov, če pa bo zaživel predstavništvo Slovenskih železarn v Moskvi, upamo, da bomo sčasoma spet začeli delati stiskalnice za to pomembno, čeprav za zdaj še plačilno nesposobno tržišče.

Za **valje** imamo letos sklenjenih bistveno več pogodb, kot smo jih imeli lani v tem času, tako da so zmogljivosti za prvo četrtletje v celoti zasedene. Pridobili smo nove kupce in povečali prodajo v Francijo, Ameriko ter Indijo. Prodamo za 400.000 do 500.000 DEM valjev na mesec.

V tem oddelku imamo težave zaradi visokih cen vložka iz Kovačnice, saj so se z novim letom bistveno povečale. Tako smo pri večjih valjih, za katere uporabljamo vložek, izdelan po postopku EPŽ, postali nekonkurenčni. Iz zagate bi nas lahko rešilo le to, da bi se v Kovačnici opremili s težjo stiskalnico, s katero bi lahko prekovali tudi večje odkovke, in se tako izognili postopku EPŽ.

Za **individualno proizvodnjo** imamo še vedno premalo naročil. Iščejo nove kupce, ker nam sedanje delo - prevzeli smo grobo obdelavo odkovkov za Metal - ne prinaša veliko dohodka.

Lani smo v Strojih izpeljali večjo investicijo v obdelavi - kupili smo namreč veliki vrtno-rezkalni stroj z vrtiljivo mizo, ki daje dobre rezultate. Letos bomo postavili še en podoben stroj in tako marca končali začeto investicijo. Drugih večjih nakupov za letos ne načrtujemo, nekaj bomo vložili le v posodobitev informacijskega sistema.

Naša glavna naloga je zdaj pridobivanje novih poslov. Avtomobilska industrija se je znova začela širiti, kar je za nas dobro, vendar se cene ne povečujejo, saj so evropski in ameriški avtomobili še vedno predragi, zato tudi cene naših izdelkov ne rastejo. To pa pomeni, da moramo znižati stroške naše proizvodnje. Bilanca kaže, da imamo prevelike stroške uslug, zato bomo zmanjšali režijo znotraj podjetja in skrbili naročila za zunanje usluge.

Glede lastninjenja menim, da letos ne bo bistvenih sprememb. Naš 100-odstotni lastnik je namreč država. Zaželeno bi bilo, da bi postal delni solastnik kak večji tuji kupec, ki bi bil pripravljen v podjetje sovlagati, vendar konkretnjših dogovorov v zvezi s tem še nismo imeli. Tudi še ni jasno, kako bo z notranjim odkupom, na katerega je država sicer načelno pristala."

Mojca Potočnik

M
E
T
A
LDobra ocena
za lansko prodajo

Metal je lani prodal 66.479 ton jekla in zanj iztržil 7,7 milijarde tolarjev. Količinski načrt prodaje je izpolnil 88- odstotno, vrednostnega pa je presegel za 2 odst. Lanska prodaja je bila boljše kot leta 1993, saj so v Metalu prodali za 16 odst. več izdelkov, za dobro petino pa je bil večji tudi iztržek. Povprečna cena za kilogram Metaiovega jekla je bila 1,46 marke ali za 18 odst. višja od načrtovane. Vrednost Metalovega izvoza je lani znašala 56,1, uvoza pa 35,3 milijona mark.

To je le nekaj števil o lanski prodaji v Metalu. Za komentar smo zaprosili direktorja Komerciale dr. Milana Švajgerja.

"Na domačem trgu smo prodali 33.643 ton izdelkov, v tujini pa 32.837 ton. Vrednost prodaje slovenskim kupcem je znašala 40,76 milijona mark. Količinski izvoz je bil za četrtno nižji od načrtovanega. Zaradi omejenih možnosti toplotne obdelave smo namreč predvidevali večjo prodajo nizko legiranih jekel na madžarskem, italijanskem in delno tudi na nemškem tržišču. Manj, kot smo načrtovali, smo prodali na Madžarskem, saj nismo mogli konkurirati cenam jekla iz domače ter brazilskih in čeških jeklarov. Za primer naj navedem zgolj ceno za tono jekla CM 45 - naš največji kupec ga je lahko dobil za 650 mark, medtem ko so se naši proizvodni stroški gibal med 850 in 900 markami za tono.

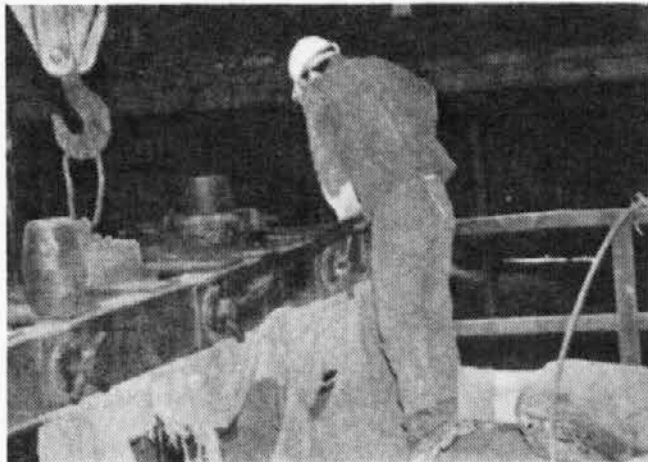
V letu 1994 je bil naš največji domači kupec Unior Zreče, ki smo mu prodali 13.221 ton jekla. Sledi mu Veriga Lesce s 3.984 tonami, za njo pa so se uvrstile trgovine in manjši neposredni odjemalci.

Naš največji zunanje-trgovinski partner je bila Nemčija, kamor smo prodali polovico vsega izvoženega jekla - količinsko predstavlja prodaja nemškemu kupcu skoraj polovico, vrednostno pa celo več kot polovico celotnega izvoza. Naši največji kupci so naslednja podjetja: Schmolz, Doerrenberg in Krupp VDM, ki kupuje naše storitve. Po vrednosti izvoza sledi ameriški trg, ki povprašuje predvsem po orodnem ploščatem ter nerjavnem jeklu. Naše izdelke smo pro-

dajali še v Avstrijo, Italijo, na Madžarsko in Poljsko, v Kanado, na Nizozemsko, v Švico itd.

Če v Metalu ne bi imeli težav s financiranjem proizvodnje in če bi izpeljali nujne manjše investicije, s katerimi bi odpravili ozka grla v proizvodnji in izboljšali kakovost izdelkov, bi lahko dosegli najmanj za 30 odst. večjo prodajo. Če ne bomo uspeli izrabi trenutnih pozitivnih tržnih gibanj, bomo prihodnje jeklarsko krizo, ki bo gotovo prišla, pričakali slabo pripravljeni.

Lanska struktura prodaje je odstopala od načrtovane. Prodali smo več več vrednih jekel, s katerimi smo na trgu konkurenčni, a manj nelegiranih in nizkolegiranih jekel. Konkurenčna podjetja, ki odlivajo jeklo prek kontinuirnih naprav, ponujajo tudi za 30 odst. in več nižje cene. Kljub Metalovi usmerjenosti v proizvodnjo visokolegiranih jekel pa je zaradi ozkih grl v proizvodnji (brušenje gredic, toplotna obdelava) količina izdelanega jekla omejena. Valjarna, kjer predelamo do 70 odst. jekla, ima za toplotno obdelavo letno približno 30.000 ton zmogljivosti, njen letošnji načrt proizvodnje za prodajo pa je 55.860 ton. To pomeni, da polovico načrtovane prodaje predstavljajo jekla brez toplotne obdelave, ki pa jih je na trgu mogoče dobiti po znatno nižji ceni, kot je naša, saj gre večinoma za kontinuirna jekla. S prodajo samo 30.000 ton visokolegiranih orodnih jekel, kjer je nujna toplotna obdelava, pa Metal ne more

preživeti.

Čeprav trenutno vlada konjunktura na jeklarskem trgu, pa je med proizvajalci jekel nižjega cenovnega razreda velika konkurenca. Kupci ne priznajo naših višjih stroškov. Zato iščemo tržne niše za naše proizvodne možnosti in omejitve. Doseči želimo takšen "miks produkt" (to je razmerje med izdelki, ki povzročajo izgubo, in tistimi, ki ustvarjajo dobiček), da bo rezultat pozitiven.

Kar tri četrtine vrednosti prodaje predstavlja 33 različnih vrst jekla. To kaže na unifikacijo našega tržišča in proizvodnje. V Metalu izdelujemo poleg teh še 179 vrst jekel; v preteklih letih je bil izbor še večji.

V primerjavi z letom 1993 smo bili lani zaradi sproščenega uvoza iz vzhodnih držav prisiljeni znižati cene na domačem trgu za 4 odst. Izvozne cene smo povečali za 13 odst., skupaj pa je bila cena za tono jekla v primerjavi z letom 1993 višja za 6 odst. V izvozu smo dosegli boljše

strukturo prodaje od načrtovane, vendar pa smo zaradi velikih zaostankov (8000 ton) kupcem dobavljali jeklo še po starih cenah, zato se bo učinek višjih cen pokazal šele letos. Načrtujemo nadaljnje zviševanje cen. Pri vseh tujih kupcih nam je uspelo doseči želene cene. Zaradi hitrega dvigovanja cen ferolegur in starega železa smo se s kupci dogovorili za spremembo cene, če se cene surovin spremenijo za 3 in več odst. Krupp VDM je pristal tudi na do 270 odst. višje cene za storitve prevajanja. S kupci smo se dogovorili celo za višje cene za stara naročila, z dobavo katerih zamujamo po naši krivdi.

Največja motnja pri doseganju načrtovane prodaje v lanskem letu je bilo neredno financiranje proizvodnje, zato so bile tudi težave pri preskrbi s surovinami in repromaterialom. Žal podobno kaže tudi za letos."

Zapisala A. Č.

OSKRBA Z ENERGIJO V DECEMBRU 1994

V decembru sta bili dobava in oskrba porabnikov s primarnimi in sekundarnimi energenti v redu. Zaradi skrčene proizvodnje v Metalu smo od 24. 12. 1994 do 3. 1. 1995 ustavili parna kotla. Lužilnica pa se je v tem času delno ogrevala z elektriko.

Od 24. 12. 1994 do 2. 1. 1995 smo ustavili tudi proizvodnjo kisika. V tem času smo topili (izpihali) kisikovo kolono ter opravili na njej potreben servis. Med mirovanjem kisikove naprave pa je bila poraba kisika iz akumulacijskih rezervoarjev.

Zaradi gradbenih in vzdrževalnih del na zajetu hladilne vode na Prevaljah je bila 31. 12. prekinjena dobava vode od 11. do 13. ure, od 14. ure dalje pa je bila oskrba zopet povsem normalna.

V mesecu decembru je bilo zbrane 177,9 m³ emulzije. Odpadnega olja za sežig pa smo zbrali skupaj 74.200 kg, in sicer 4.900 kg od družb Železarne Ravne, 37.900 kg od zunanjih dobaviteljev in 31.400 kg s čiščenjem emulzije.

Ob zbiranju emulzij in odpadnih olj firma EKO Ravne pred prevzemom izdela analize. Prevzamemo pa le emulzije oz. olja, ki ne vsebujejo okolju škodljivih snovi.

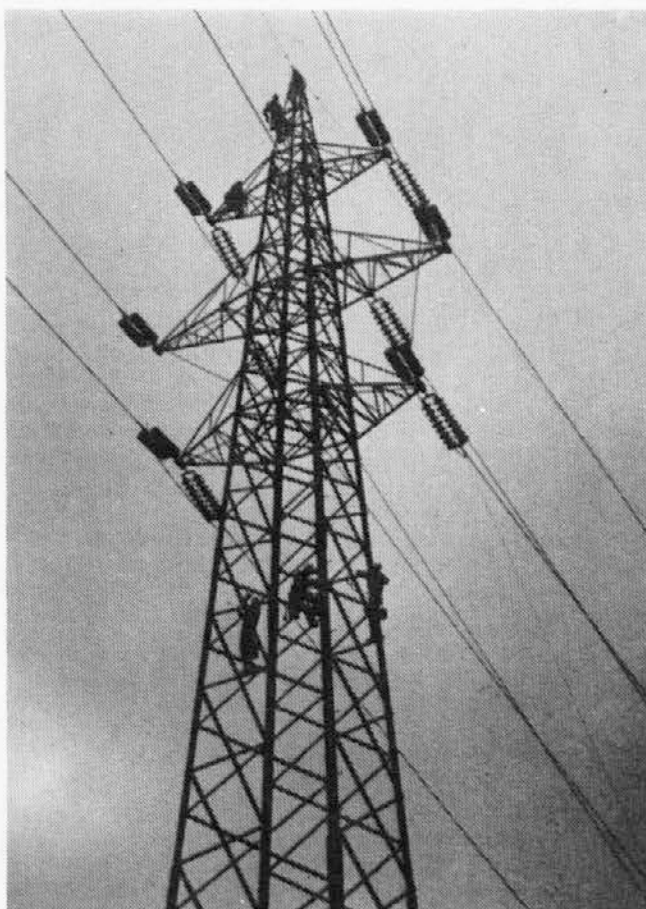
Poleg rednih načrtovanih pregledov in remontov energetskih naprav smo odpravljali še nepredvidene okvare in zastoje na ener-

getskih napravah in omrežju.

V decembru so se pojavili večji odstopi pri merjenju porab zemeljskega plina za tehnološke potrebe, in sicer v primerjavi med posameznimi porabniki in meritvijo na skupnem števcu v mešalni postaji ZPZ oz. po Petrolovem števcu. Izmerjene količine po posameznih porabnikih je bilo treba korigirati navzgor za 17,8 odst. Vzrok odstopanj je predvsem v meritvah, ki so opravljene v glavnem z merilnimi zaslon-kami, te pa niso povsem točne, in pa pri minimalnih pretokih, ko ne zaznavajo diferenčnega tlaka in se minimalni pretok ne zapisuje. Te napake se pojavljajo predvsem pri meritvah za skupine porabnikov in pri žarilnih pečeh, ko se v peči vzdržuje temperatura. Pri skupinah porabnikov se napaka pojavi predvsem takrat, ko so v obratovanju ogrevala za lokalno ogrevanje delovnih mest, glavni porabniki pa mirujejo. Večkrat pa posamezni porabniki, ki so obračunani po normativu, neregistrirano dodatno vklopijo ogrevala za lokalno ogrevanje posameznih mest.

Vzporedno z deli v podjetju smo znotraj podjetja na podlagi naročil zunanjih ustanov opravili več servisnih del na toplotovodnem in plinovodnem omrežju in napravah.

Ferdinand Kotnik, inž.

DELO NA DALJNOVODU

Lansko jesen, oktobra in novembra, so delavci podjetja ELES iz Ljubljane prebarvali vse stebre daljnovoda od Dravograda do transformatorske postaje na Ravnah.

Objavljamo sliko zadnjega daljnovodnega stebra pred transformatorsko postajo, ob zahodnem vходу v železarno. Fotografija je vsekakor zanimivost desetletja (in več), saj po tem stebri vse od postavitve nihče ni plezal, pa morda tudi prihodnjih deset ali dvajset let ne bo.

M.P.

Ker so nekateri pozabili, kam naj ob nezgodah kličejo GASILCE, objavljamo njihovo interno številko.

Ta je: v železarni Ravne 6222, zunanja pa 93.

GASILSKI ZAVOD RAVNE NA KOROŠKEM LETNO POROČILO

V preteklem letu je naša enota na klice iz železarne posredovala 389-krat:

- požari 13
- sanacija cest (razlitje vnetljivih tekočin) 4
- prevozi z rešilnim avtomobilom 148
 - 82 prevozov zaradi poškodb
 - 66 zaradi različnih trenutnih obolenj
- preverjanje vklopov avtomatskih javljalcev za požar po posameznih obratih - skupaj 93
- gasilske straže in črpanje vode 4
- ročni gasilni aparati (pri manjših začetnih požarih so jih delavci sami izpraznili in nato klicali, da smo jih ponovno napolnili ter vrnili v obrate) - skupaj 89
- člani naše enote so po obratih opravljali redne preventivne preglede in obhode in pri tem našli izpraznjene gasilne aparate (vzroki neznani) - skupaj 51 kosov
- med letom smo opravili dva redna servisa ročnih gasilnih aparatov, ki jih je v železarni skupaj 1200.

To so bile naše neposredne akcije v železarni v lanskem letu. Poleg tega smo redno posredovali telefonske klice za železarno ob dela prostih dnevih, ponoči, popoldne itd., posredovali naprave pips, prevažali vodo ob suši in še drugo.

Benjamin Kotnik

VARNOST PRI DELU

V DRUŽBAH ŽELEZARNE RAVNE V LETU 1994

Leto 1994 je bilo za zagotavljanje varnosti pri delu prelomno, saj smo začeli z novimi strokovnimi nalogami s področja urejanja celovitega varstva delavcev pri delu. Februarja lani je bila ustanovljena družba z omejeno odgovornostjo BVD - Ravne (Biro za varnost pri delu), katere glavni predmet poslovanja je uresničevanje z zakonom predpisane naloge s področja varstva pri delu.

Z vso odgovornostjo lahko zatrdimo, to dokazujejo tudi številni statistični kazalci, da je bil prehod na novo organiziranost izpeljan brez kakršnih koli slabosti, ki bi zmanjšale varnost delavcev v proizvodnih družbah Železarne Ravne. K temu so pripomogli tako vodilni poslovodni delavci na Ravnah kot v posameznih družbah ter nenazadnje vsi zaposleni v Biroju za varnost pri delu.

Varnost smo zagotavljali na treh različnih področjih dela, in sicer na varstvu pri delu s tehničnim varstvom, ekologiji delovnega okolja ter zagotavljanju prve pomoči poškodovanim oz. nenadoma obolelim delavcem.

Biro za varnost pri delu je sklenil pogodbe o zagotavljanju varstva pri delu z vsemi proizvodnimi družbami Železarne Ravne ter s tremi večjimi zasebnimi družbami, ki so se ustanovile lani.

V družbah Metal, Jeklolivarna, STO, Stroji, Noži, Energetika, De profundis, Serpa, Vogard, Transkor, Logistični center in Armature je bilo lani v povprečju zaposlenih 3957 delavcev.

Vseh poškodb na delu je bilo 281 ter 16 na poti na delo in z dela. Za vse poškodbe je bilo izgubljenih 7770 delovnih dni. Za vsako poškodbo na delu je bilo v povprečju izgubljenih 26 delovnih dni.

V letu 1994 je bilo 40 poškodb več na delu in 2 poškodbi manj na poti na delo kot v letu 1993. Resnost poškodb je v lanskem letu v primerjavi z letom 1993 na enaki ravni; to pomeni, da nismo imeli veliko težjih poškodb na delu, ki zahtevajo dolgotrajno zdravljenje in dolg bolniški stalež. Vzrokov za povečanje števila poškodb je gotovo več. Med najpomembnejše sodijo povečana proizvodnja v vseh proizvodnih družbah in s tem intenzivnost dela ter povečana fluktuacija na delovnih mestih. Dejstvo je, da smo lani pričeli ponovno zaposlovati tako nove delavce kot tiste, ki so bili na čakanju. Ravno za slednje velja, da so zaradi daljše odsotnosti z dela bolj izpostavljeni riziku poškodb kot druge skupine delavcev. Zato smo v drugi polovici leta namenili posebno pozornost ponovno zaposlenim ter premeščenim delavcem z uvedbo krajših uvajalnih tečajev o varstvu pri delu.

Bolj kot število poškodb je zaskrbljujoč podatek, ki govori o vzrokih nastanka poškodb. Z analizami poškodb pri delu smo ugotovili, da je daleč največ poškodb zaradi nesmotnega in nezanesljivega načina dela (v Metalu kar 59 %, v Strojih 36 %, v Nožih 33 % itd.), šele za tem so motnje v tehnološkem procesu (v Metalu 12 %) in kršitve predpisov s področja varstva pri delu (v Metalu 9 %, v Strojih 23 %).

Za poškodbe na delu je bilo v letu 1994 vloženi kar 125 odškodninskih zahtevkov, od tega v Metalu 60, v STO 14, v Strojih 10, v Nožih 8).

Posebno pozornost smo v letu 1994 namenili izobraževanju v zvezi z varstvom pri delu. V proizvodnih družbah je opravilo redno obdobjno usposabljanje in izobraževanje s področja varstva pri delu z opravljenim pisnim preizkusom kar 594 delavcev. Poleg tega smo v sodelovanju z IC Smeri, d.o.o. izvedli še posebne tečaje za žerjavovodje, voznike viličarjev, iskrilce ter za delavce, ki opravljajo delo z nevarnimi snovmi. Teh tečajev se je udeležilo kar 93 delavcev.

Eden najpomembnejših pogojev za varno delo so vsekakor tehnično brezhibni ter s tem varni stroji in naprave. Zato je pomembna zakonska obveznost tudi opravljanje rednih obdobjnih tehničnih pregledov sredstev za delo. Lani je BVD - Ravne, d.o.o. na podlagi pooblastil Republiške inšpekcije za delo opravil 243 raznovrstnih pregledov delovnih naprav, od katerih je bilo največ obdelovalnih strojev, viličarjev ter mostnih žerjavov. Vendar pri tem

ugotavljamo, da več kot tretjina naprav ne ustreza strogim predpisom za zagotavljanje varnih delovnih pogojev. Lani smo skupaj s firmo Transkor, d.o.o. izvedli posebne varnostne preglede viličarjev, ki jih uporabljajo družbe pri svojem transportu. Ugotovili smo, da velika večina viličarjev ni brezhibnih, zato je bil sklenjen dogovor o takojšnjem popravilu tistih viličarjev, pri katerih je bila varnost neposredno ogrožena.

Na področju zdravstvenega varstva zaposlenih je bilo opravljenih 634 zdravstvenih pregledov delavcev, od tega 77 predhodnih zdravstvenih pregledov, ki jih je izvedel Dispanzer za medicino dela Zdravstvenega doma Ravne. Delavce za obdobjne zdravstvene preglede smo izbrali na podlagi posebnih predpisov s področja zdravstvenega varstva, kjer so natančno definirani poklici in roki, v katerih je treba posamezne delavce napotiti na obdobjni ali ciljni zdravstveni pregled (vozniki viličarjev, žerjavovodje, delavci z beneficirano delovno dobo, z delom na višini idr.). Od pregledanih delavcev je bilo 73 % zmožnih za predlagano delo, kar 21 % je sicer zmožnih za predlagano delo, vendar že z določenimi omejitvami (delo v ugodnejših ekoloških razmerah, obvezna uporaba antifona za zaščito sluha, omejitev fizičnih obremenitev idr.). Zlasti je zaskrbljujoč podatek, da ima več kot dve tretjini delavcev omejitve zaradi posledic visokega nivoja hrupa na delovnem mestu, zato bomo letos zagotovili v obratih z visokim nivojem hrupa posebne varstvene ukrepe, začeni z nabavo učinkovitih antifonov ter poostrenim nadzorom glede njihove uporabe.

Na postaji prve pomoči je v letu 1994 zdravstveno varstvo iskalo kar 8836 delavcev, od tega zaradi poškodb 2834 delavcev ter zaradi obolenj 6002 delavca. Opravljenih je bilo 14186 raznovrstnih zdravstvenih storitev. Kar 461 delavcev je bilo takoj napotenih v zdravstveni

dom, zaradi resnosti poškodbe ali obolenja je bilo z reševalnim vozilom poklicne gasilske enote Železarne Ravne (sedaj Gasilskega zavoda Ravne) prepeljanih 130 delavcev.

Lani se je udeležilo organiziranih krvodajalskih akcij 821 delavcev, pri čemer niso upoštevani tisti krvodajalci, ki so darovali kri v organizaciji krajevnih skupnosti, Rdečega križa ali neposredno Zavoda za transfuzijo RS. Največ delavcev, ki so darovali kri, je bilo v Metalu, in sicer 296, Strojih 147, Jeklolivarni 141, STO 150, Energetiki 27, Serpi 22, Nožih 13 ter 25 v ostalih družbah Železarne Ravne.

V letu 1994 smo opravljali tudi posebno kontrolo spoštovanja bolniškega reda zaposlenih delavcev v času zadržanosti z dela zaradi bolezni. V vseh družbah so direktorji, da bi zagotovili večji red na področju bolniškega staleža in preprečili bolniški stalež zaradi opravljanja raznovrstnega dela, sprejeli bolniški red, na podlagi katerega smo opravljali kontrolo. Vseh kontrol bolniškega reda je bilo 1141. Največ v Metalu, 254, STO 121, Strojih 124, Jeklolivarni 94, Nožih 53, Vogradu 43 itd. Ugotovili smo kar 85 kršitev bolniškega reda, v Metalu 23, Jeklolivarni 13, Strojih 9, STO 8, ostale pa v drugih družbah. Zoper kršitelje smo sprožili predlog za uvedbo disciplinskega postopka.

Omeniti velja še poseben obisk g. Brezovarja - glavnega republiškega inšpektorja za delo - v železarni, kjer se je sestal z direktorji in obratovodji proizvodnih družb ter jih seznanil z novim Zakonom o inšpekciji dela ter z osnutkom Zakona o varnosti pri delu, ki naj bi mnogo bolj kot do sedaj zagotavljal več reda tako za podjetja kot za zaposlene delavce. Novost je v tem, da postaja varstvo pri delu tudi ekonomska kategorija. Podjetje mora presoditi, kakšna je ogroženost in koliko mora investirati v zmanjševanje rizikov za možne poškodbe delavcev ali večje okvare na agregatih. Ustrezno razmerje med varnostnim rizikom in varstvenimi ukrepi oz. med stroški za poškodbe, strojelome, proizvodne zastoje in stroški investiranja v zagotavljanje optimalne ravni varnosti zagotavlja podjetju konkurenčnost ter s tem obstoj.

Mirko Vošner, dipl. inž.
BVD-Ravne, d.o.o.

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

5., 6. januar - V nekaterih krajih Mežiške doline so začeli obupati stare običaje. O svetih treh kraljih hodijo od hiše do hiše skupine pevcev in pojejo stare koledovanske pesmi. Na Ravnah in v okolici so letos koledovali **pevci župnijskega mešanega zbora**.

8. januar - Moški pevski zbor **Vres** je priredil tradicionalna novoletna koncerta v Šentanelu in na Strojni.

13. januar - V kulturnem domu na Ravnah so si ljubitelji gledališča lahko ogledali predstavo Gledališča ob Dravi **Kralj na Betajnovi**. Gledališče deluje v Šentprimozu v Podjuni, v predstavi pa sodelujejo igralci in drugi gledališki delavci s celotnega slovenskega kulturnega prostora, med njimi režiser Sergej Verč iz Trsta in Mitja Šipek iz Mežiške doline.

Predstava je bila režijsko in tehnično dognana, igra nekaterih igralk in igralcev ni zaostajala za odrskim izrazom profesionalcev, skratka, Kralj na Betajnovi na Ravnah je bil lep in pretresljiv gledališki dogodek.

Letos v februarju mineva 15 let od smrti dveh pomembnih mož, ki sta vsak po svoje veliko naredila za Koroško.

8. februarja smo se spomnili pisatelja **Leopolda Suhodolčana**,

21. februarja se bomo **dr. Franca Sušnika**, ustanovitelja Gimnazije in Koroške osrednje knjižnice na Ravnah.

O obeh bomo več pisali v prihodnji številki.

14. in 15. januar - Na Uršlji gori so bila **zimsko kulturna srečanja**, ki jih je PD Prevalje letos posvetilo spomenu na Leopolda Suhodolčana, ki je umrl pred 15 leti.

V soboto je na Gori pel **Vres**, v nedeljo pa **Lovski oktet iz Mežice**.

20. januar - V ravnem kulturnem domu je bila 2. abonmajska predstava v sezoni 1994/95. Gostovalo je Mestno gledališče ljubljansko s komedijo **Pridi gola na večerjo**.

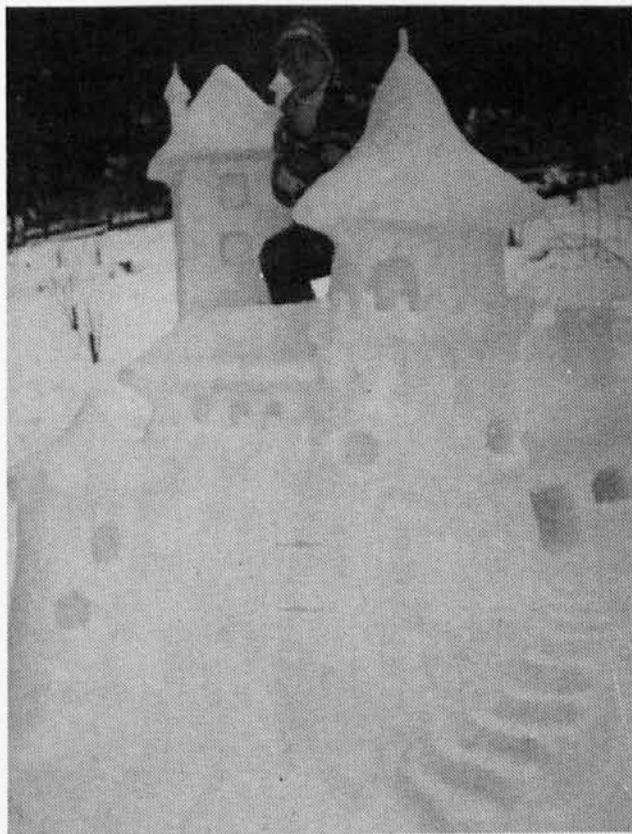
M.P.

NOVE KNJIGE

V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI RAVNE

- Bedford, J.R., R.: Priročnik za snobe. - Ljubljana: Mihelač, 1994
 Berilo h kratki zgodovini časa Stephena Hawkinga. - Ljubljana: Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije, 1993
 Bonar, A.: Rododendroni in azaleje. - Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994
 Bratina, J.: Elektrooblačna peč za proizvodnjo jekla. - Ravne na Koroškem: Slovenske železarnice, Železarna Ravne, 1994
 Carroll, S.: Veliki družinski vodnik za zdravo življenje. - Ljubljana: DZS, 1994
 Cop, J.: Slovenski kozolec. - Žirovnica: Agens, 1994
 Gomez, B.J.: Konec sveta? : prerokbe za leto 2000. - Ljubljana: DZS, 1994
 Grunfeld, F.V.: Igre sveta : zgodovina, igre, naredimo sami. - Ljubljana: DZS, 1993
 Hribar, S.: Svitjanja. - Ljubljana: Enotnost, 1994
 Huber, B.: Pravi moški zame. - Ljubljana: DZS, 1994
 Korger, H.: Schrift und Schreiben. - Wiesbaden: Drei Lilien, 1994
 Kotnik, I.: Dotik neba. - Založba Obzorja: Maribor, 1994
 Kurillo, J.: Živa narava v objektivu : mali fotografski priročnik. - Ljubljana: Kmečki glas, 1994
 Lemesurier, P.: Nostradamus, naslednjih 50 let. - Ljubljana: Nia, Co Libri, 1994
 Likar, M.: Mikrobiologija v javnem zdravstvu. - Ljubljana: Planprint, Litterapicta, 1994
 Luban - Plozza, B.: V sožitju s stresom. - Ljubljana: DZS, 1994
 Matos, S.: Spodbujanje ustvarjalnosti. - Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1994
 Mužević, B.: Medicina skozi čas. - Kranj: Anthes, 1994
 Pikalo, M.: Pes in plesalka. - Ljubljana: Karantanija, 1994
 Pravila iger : velika ilustrirana enciklopedija vseh športov sveta. - Ljubljana: DZS, 1994
 Rupel, D.: Čas politike. - Ljubljana: DZS, 1994
 Srebot, R.: Sprostitev : praktični napotki za boljše telesno in duševno počutje. - Ljubljana: Domus, 1994
 Štregar, J.: Trajnica v vrtu in parku. - Ljubljana: Kmečki glas, 1994
 Suen, M.: Preiskovalno novinarstvo. - Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 1994
 Tancer, M.: Vzgoja in izobraževanje Romov na Slovenskem. - Maribor: Obzorja, 1994
 Trček, J.: Medosebno komuniciranje in kontaktna kultura. - Radovljica: Didakta, 1994
 Trkovnik, M.: Kako postati uspešna tajnica. - Ljubljana: samozaložba, 1994
 Voje, I.: Nemirni Balkan. - Ljubljana: DZS, 1994
 Vrečko, J.: Ep in tragedija. - Maribor: Obzorja, 1994
 Winter, G.: Okolju prijazno podjetje. - Ljubljana: Inštitut za ekološki management Drvo, 1994
 Zakon o varstvu okolja s komentarjem. - Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1994
 Zaposkovanje : približevanje Evropi. - Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 1994
 Zemva, N.: Rad = povedal. - Ljubljana: Inštitut RS za rehabilitacijo, 1994

Izbor: Darja Molnar

SNEŽNI GRAD

Nekdaj si je mladina gradila gradove v oblakih. Dandanes so mladi bolj stvarni. Hočejo nekaj, kar se da videti, otipati, občutiti. Dojemljivi so za lepoto in jo znajo tudi ustvarjati.

Pri Božiču na Tolstem vrhu so mladenke Mojca, Veronika in sosedova Darja zgradile snežni grad, kakršnega so videle v slikanici. Podobnega so zgradile tudi v parku Kralja Matjaža in dosegle 3. mesto med 16 ekipami. Čestitamo!

M.P.

ŠPORT

NOGOMET

Sredi preteklega meseca je vodstvo NK Korotan Suvel sklicalo na Prevaljah tiskovno konferenco, na kateri so poleg tekmovalnih ciljev razkrili tudi ambiciozen načrt gradnje poslovno - športnega središča. V teh dneh naj bi se gradnja že pričela. Ob robu sedanjega nogometnega igrišča bodo zgradili pokrito tribuno s 1478 sedeži, pod tribuno pa poslovne in klubske prostore. Ti bodo v treh etažah na 2200 kvadratnih metrih površin. Podpredsednik UO NK Korotan Suvel dr. Matic Tasič in direktor kluba Vlado Petrič sta poudarila, da so se v klubu odločili podpreti gradnjo poslovno - športnega središča zato, ker sedanji objekti ob igrišču ne ustrezajo povsem standardom, ki so potrebni za nastopanje v najvišji državni ligi. Občina Ravne - Prevalje pri tem projektu sodeluje s pridobivanjem zemljišč in komunalno ureditvijo celotnega prostora. Investitorstvo je prevzelo SGP Ivarnik s Prevalj, ki načrtuje, da bo objekt do pete gradbene faze nared do 1. septembra letos.

Povprečna cena poslovnih prostorov znaša 1445 mark za kvadratni meter, v projektu, ki ga je izdelal arhitekt Karel Markovič iz Črne, pa so zajeti športno - rekreacijski prostor (fitnes, savna, masaža), diskoteka, večja restavracija, različni lokali in seveda klubske prostori. Naložba je vredna okoli 250 milijonov tolarjev oz. tri milijone mark. S ceno in prodajo poslovnih prostorov bodo sofinancirali tudi klubske prostore z garderobami. Teh bo za okoli 400 kvadratnih metrov in bodo zgrajeni tako, da bodo ustrezali strogim merilom svetovne nogometne zveze (FIFE), kar bi pomenilo, da bodo lahko na Prevaljah organizirali tudi meddržavne nogometne tekme.

O tekmovalnih načrtih je spregovoril Vlado Petrič. Menil je, da bodo z okrepitevami, ki so jih v zimski pavzi pripeljali v klub, skušali osvojiti vsaj 8. mesto, kar bi jim tudi v prihodnje zagotavljalo nastopanje v najvišji državni ligi. Priprave za spomladanski del tečejo že od 9. januarja. Od 3. do 12. februarja so bili nogometaši Korotana Suvela na pripravah v Medulinu, kjer so odigrali tudi vrsto prijateljskih tekem. V klub so kupili tri nove igralce, in to Simona Dvoršaka iz Maribora, Igorja Podvinskega iz Brežic, Mitja Judeža iz Železnice iz AM Cosmose iz Ljubljane.

ne. Korotan Suvel so zapustili Damir Ivančič, Zoran Gluhovič, Matej Čuješ in Samo Goričan. Drugi del prvenstva v I. ligi se pričinja 26. februarja, ko bodo na Prevaljah gostili moštvo Živila Naklo.

PLAVANJE

Letošnji dvodnevni miting na Ravnah, bil je 14. in 15. januarja, je bil po udeležbi rekorden. Kar 320 plavalcev in plavalk se je zbralo v zimskem bazenu, prišli pa so iz 19 klubov Avstrije, Madžarske in Slovenije. Tradicionalna prireditev je po zaslugi neutrudnih delavcev PK Fužinar lepo uspešna, čeprav kakovostna raven tekmovalcev in tekmovalk ni presegala mitingov izpred desetih in več let, ko smo na Ravnah spremljali nastope odličnih domačih plavalcev pa bratov Petrič, pozneje Alenke Kežar in drugih. Tokrat je najboljši rezultat dvodnevnega tekmovalstva, merjen po mednarodnih tablicah, dosegla Velenjčanka Ajda Valci. V disciplini 50 m hrbtno je plavala 31,96 sekund, kar ji je prineslo daleč največ - 756 - točk med vsemi nastopajočimi. Pri fantih sta najboljša rezultata dosegla Gregor Povhe iz Celulozarja Krško med člani in domačin Matjaž Čepelnik med kadeti.

Velenjčanka Ajda Valci je poleg priznanja za najboljši rezultat prireditve prejela še tri zlate medalje za zmage med kadetinjami. Sicer pa sta po številu zlatih odličij prednjačili Ravenčanka Tanja Merzdovnik in Madžarka Katalin Revesz, ki sta si pripelvali po štiri 1. mesta, prva med starejšimi deklicami in druga med mladinkami. Pri fantih so po tri medalje osvojili: Mitja Kampuš iz Celja ter plavalci Fužinarja Matjaž Čepelnik med kadeti, Primož Abraham med mladinci in Borut Dežman med člani. Poleg omenjenih so medalje osvojili še naslednji domači plavalci in plavke: Grega Paternoster, Miha Tisovnik, Lidija Breznikar, Špela Fras, Anja Srebotnik, Tonja Kos, Tanja Kumprej in Vasja Knuplež.

ALPSKO SMUČANJE

Januarja so klubi severovzhodne Slovenije organizirali vrsto tekem za mlade smučarje in smučarke. Na smučišču na Poseki je bilo tekmovalje vzhodne regije v

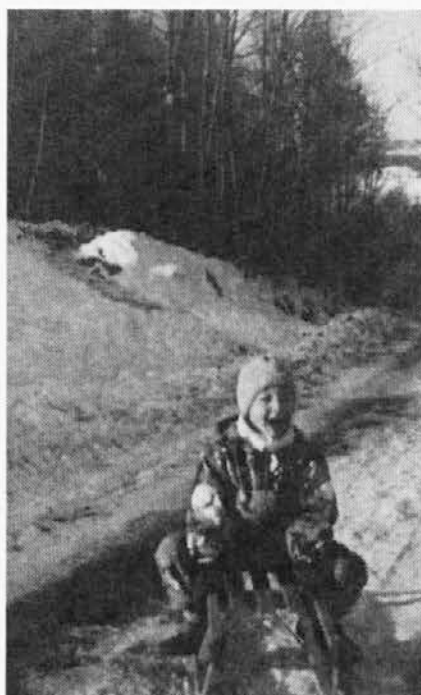
veleslalomu za najmlajše - cicibani: 2. Andrej Hafner, 10. Vid Gjurin, cicibanke: 7. Tina Erženik, 9. Katja Vravnik, 11. Jasna Rapnik, 12. Maja Kogelnik. Na tekmovalju Ski open v veleslalomu v Cerknem so bili Barbara Rapnik 4., Sašo Kotnik 2., Nejc Strojnik 5. in Domen Pečnik 9. Na drugem veleslalomu za tekmovalje Ski open v Mariboru pa so se mladi smučarji in smučarke Fužinarja uvrstili: cicibani: 1. Sašo Kotnik, 2. Martin Pečnik, 4. Nejc Strojnik in 9. Tadej Pečnik; cicibanke: 7. Katja Planinc in 8. Tina Kolar.

Na Kopah je bil prvi super VSL deček in deklica za prvenstvo vzhodne regije. Fužinarjevi tekmovalci so se uvrstili - ml. deklice: 4. Maša Černovšek, 8. Špela Božič, 9. Vanja Vravnik; st. deklice: 9. Petra Mikeln; st. dečki: 3. Rok Šalej, 12. Ožbej Košeljnik. V slalomu na Golteh pa so bile uvrstitve naslednje: ml. deklice: 2. Špela Božič, 5. Vanja Vravnik, st. deklice: 7. Petra Mikeln, 13. Tamara Stropnik; ml. dečki: 6. Aleš Ruter, 14. Sebastjan Karner; st. dečki: 5. Rok Šalej. Na tekmovalju za pokal Radenske pri Arehu na Pohorju se je najbolje uvrstila Božičeva, ki je v super VSL osvojila 14. in v veleslalomu 15. mesto med mlajšimi deklicami. V tekmi za pokal Radenske na Kopah je bila v veleslalomu Božičeva 18., Vravnikova pa 23., v slalomu pa Černovškova 19. in Vravnikova 22. Med mlajšimi dečki je bil Aleš Ruter v slalomu 12. Vsa tekmovalja mlajših dečkov in deklic za pokal Radenske štejejo za državno prvenstvo, zato na tekmah vselej nastopa okoli 130 smučarjev in smučark iz vse Slovenije.

Podobna tekmovalja imajo tudi starejši dečki in deklice, toda za pokal Gorenjke. V januarju je v Kranjski gori smučar Fužinarja Rok Šalej osvojil 9. mesto v slalomu, Petra Mikeln pa je bila 15.

ODBOJKA

Drugi del prvenstva v 1. B ligi se je pričel že 7. januarja, toda ravenski odbojkarji so tekmo, ki bi jo morali odigrati v Šempetru, preložili zaradi nastopa treh igralcev Fužinarja, in to Bogdana Kotnika, Davida Slatinška in Janka Toneja, v kadetski reprezentanci Slovenije. V

naslednjih kolih so naši odbojkarji premagali v gosteh Minolto Bled s 3:1 in v derbiju doma odbojkarje Topolišice s 3:2. V naslednjem, 14. kolu, je sledil poraz na gostovanju pri drugi ekipi Olimpije Brezovice z 0:3, nato pa so igralci Fužinarja v tekmi proti Granitu Preskrbi na domačem parketu zagali s 3:0. V februarju so odbojkarji Fužinarja že odigrali tri tekme zadnjega kroga rednega dela prvenstva.

Ivo Mlakar

LOKOSTRELSTVO

Lokostrelci - kompaundisti iz Lokostrelskega društva Ravne so odlično začeli dvoransko sezono v letu 1995.

Na tretji medklubski tekmi LD Ravne - LK Muta za novoletni pokal je prepričljivo zmagal Samo Štehamnik, LD Ravne, s 571 krogi pred Dušanom Klemenom s 563 krogi in Kristjanom Skutnikom s 555 krogi, oba LK Muta.

Dobro formo je Štehamnik potrdil na Ptuj 14. 1. 1995, kjer je novoustanovljeni ptujski klub priredil tekmo na 18 metrov. Udeležilo se je 60 tekmovalcev, ki so se sicer potegovali za nastop na svetovnem dvoranskem prvenstvu, ki bo marca v Angliji. Z novim državnim rekordom 573 krogov je Samo Štehamnik delil prvo mesto z Vladom Sitarjem iz Trčiča. Tretji je bil Rajko Ušaj iz Nove Gorice s 568 krogi.

Janko Podstensek z Raven je zasedel 18. mesto s 539 krogi, Maks Grašič pa 23. mesto s 521 krogi.

S.Š.

KADROVSKA GIBANJA

31. 12. 1994 je bilo v ravenskih družbah koncerna Slovenske železarne zaposlenih 3949 delavcev.

Družba	Št. zaposlenih
METAL	1260
JEKLOLIVARNA	412
ARMATURE	200
STO	595
STROJI	517
NOŽI	197
ENERGETIKA	107
LOGISTIČNI CENTER	255
TRANSLOG	1
DE PROFUNDIS	83
STANOVANJSKO PODJETJE	22

Od zasebnih podjetij, nastalih iz t.i. podjetij C, navajamo podatke o številu zaposlenih le za Serpo (119), Vogard (78) in Transkor (75). V Gasilskem zavodu je bilo decembra zaposlenih 18 ljudi.

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja

Decembra se je na novo zaposlil le en delavec, in sicer v Nožih; trije pa so bili prerazporejeni znotraj koncerna.

Prenehanje delovnega razmerja

Delovno razmerje je prekinilo 34 delavcev, do tedaj zaposlenih v Logističnem centru (8), Metalu (7), Jeklolivarni (6), STO (5), Strojih (5), Nožih (1), Armaturah (1) in De profundisu (1).

Delovno razmerje za določen čas je poteklo 11 zaposlenim, 10 pa se jih je invalidsko upokojilo, 4 so odšli sporazumno in 3 kot trajni presežki. Tri delavce - trajne presežke so prerazporedili v druge koncernske družbe. Med vzroki za prekinitev delovnega razmerja pa so še: disciplinski odpust (1), poklicna rehabilitacija (1) in smrt (1).

Od zasebnih družb se je število zaposlenih decembra zmanjšalo le v Transkorju, in sicer za 1 delavca.

Po podatkih strokovne službe pripravila A.Č.

KADROVSKA STATISTIKA ZA LETO 1994

STRUKTURA ZAPOSLENIH			
VRSTA PODATKA		ZAPOSLENI NA RAVNAN	
		v abs.štev.	v rel.štev. %
ŠTEVILO DELAVCEV		3917	
SPOL	M	3007	76,8
	Z	910	23,2
STOPNJA IZOBRAZBE	10 (NOS)	458	11,7
	20 (OS)	533	13,6
	30 (PSS)	493	12,6
	40 (SPS)	1314	33,5
	51 (SS)	765	19,5
	52 (DEL.)	14	0,4
	61 (VSS)	175	4,5
	71 (VS)	149	3,8
	72 (MAG.)	12	0,3
	80 (DR.)	4	0,1
VRSTA DELA	ADMIN. TEHN.	328	8,4
	PROIZVODNO	2624	67,0
	STROKOVNO	533	13,6
	VODSTVENO	432	11,0
SKUPNA DELOVNA DOBA	DO 5 LET	264	6,7
	5 - 10	557	14,2
	10 - 20	1388	35,4
	20 - 30	1355	34,6
	30 LET IN VEČ	353	9,0
STAROST	DO 20 LET	45	1,1
	20 - 30	819	20,9
	30 - 40	1436	36,7
	40 - 50	1281	32,7
	50 LET IN VEČ	336	8,6

(8), smrt (5), poklicna rehabilitacija (3) in prestajanje zaporne kazni (1).

Za strukturo zaposlenih (glej tabelo - vključeni so še zaposleni v Serpi, Transkorju, Vogardu in Gasilskem zavodu, ne pa delavci Stanovanjskega podjetja) veljajo značilnosti iz preteklih let: medtem ko ostaja nivo izobrazbe dokaj nespremenjen, se populacija zaposlenih stara, daljša pa se tudi njihova delovna doba, kar je posledica nezaposlovanja mladih, novih delavcev.

ZAHVALI

Ob boleči izgubi drage žene, mame, tašče in omike **Antonije Wlodyga** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali prekrasno cvetje in sveče ter nam ustno ali pisno izrazili sožalje.

Posebna zahvala vsem sosedom s Šanc. Iskreno se zahvaljujemo tudi zdravnikom (zdravnici) Koroškega zdravstvenega doma Ravne na Koroškem za nudenje prve pomoči, nadalje vsem zdravnikom in osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, ki so jo zdravili in negovali.

Zahvala velja tudi č. g. duhovnikom za opravljeni pogrebni obred ter Pihalnemu orkestru Ravne za odigrane žalostinke.

Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Vsi njeni

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedija **Otmara Rodoška** se zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo pa izrekamo g. Šipku, g. Janežiču, pevcem, godbi in kolektivu pokopališča Barbata.

Žalujoci: žena, otroci z družinami in ostalo sorodstvo

Ustanoviteljica Informativnega fužinarja je bila Železarna Ravne, sedaj pa izhaja za naslednja železarska podjetja: SŽ - Metal Ravne, d.o.o., SŽ Jeklolivarno Ravne, d.o.o., SŽ - STO Ravne, d.o.o., SŽ - Stroj Ravne, d.o.o., SŽ - Nože Ravne, d.o.o., SŽ - Armature Muta, in Energetiko Ravne, d.o.o., ter za nekatere zasebne družbe, ki so nastale iz t.i. podjetij C. Pripravlja: Medicalgraf Prevalje, d.o.o., Koroška 14, Ravne na Koroškem (Fužinar Ravne, d.o.o.).

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Cibron - Kodrin, novinarka in lektorica Mojca Potočnik, tehnična urednica Jelka Jamšek. Objavljene fotografije je prispevalo uredništvo in Jožica Božič. Tel: 0602 21-131, urednica int. 6305, tajništvo 6753, novinarka 6304. Tisk: Grafika & Gergek Prevalje.

Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128-92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

P R E B R A L I S M O Z A V A S

14. februar - VALENTINOVNO

Valentinovo, 14. februar, pri nas ni poseben ali klasičen praznik: rekli bi, da gre za vrsto nadomestnega ali vrinjenega praznika, podobnega, kot je, na primer, prvi april. Oba sta spomin na prastara živa praznovanja, le da ima prvi april pri nas precej daljšo tradicijo. Nasprotno pa se pri nas vedno bolj uveljavlja Valentinovo.

Valentinovo, ki je predvsem praznik zaljubljenec, prijateljev in vseh, ki se imajo radi, je za današnjo rabo človeško gotovo zelo prepričljiv.

Seveda gre tu, kot pri večini drugih praznikov v koledarskem letu, za tuje, zahodne vplive, vendar se je ta praznik tudi pri naših sosedih le počasi uveljavil. Izvira namreč iz Anglije, od koder se je razširil zlasti v Ameriko, se tam docela skomercializiral in se vrnil na stari kontinent ter ga seveda po ideji in trgovski plati - zavzel.

Valentin je v Angliji že stoletja zaščitnik zaljubljenec in dobrih prijateljev. Na ta dan so si že pred več kot petstotimi leti predvsem mladi ljudje izmenjevali pisma in "razglednice", pa tudi darila, ki so jih imenovali kar "valentini".

Po stari anglosaški šegi so si na dan sv. Valentina dobri prijatelji in zaljubljeni podarjali kajpak tudi cvetje. Prav ta običaj je že dolgo domač tudi v sosednji Avstriji. Dunaj je 14. februarja ves v cvetju.

Valentinovo je med vsemi dnevi v letu v ZDA edini dan, ko je tudi ženski dovoljeno zaprositi za možovo roko (pravilo veleva - če jo zavrne, ji mora kupiti svilene nogavice).

V Britaniji so izražanja ljubezni in zvestobe na valentinovo še posebej polni časopisni oglasi.

Težko je razložiti, zakaj obstaja zveza med Valentinom in srčnimi zadevami. Na videz je namreč resnično ni. Najbrž bomo najbližje resnici, če bomo iskali v teh dogodkih ostanke nekdanje poganske želje po novem življenju, plodnosti in rasti, ki se že pri Rimljanih ujema z novim letom, in se je začelo s pomladjo. Rimljani so v sredini februarja praznovali luperkalije, praznik, posvečen pomladanski plodnosti in rodovitnosti. Med luperkalijami so v čast boginji Juno Februata uprizarjali nekakšno ljubezensko loterijo. V skrinjici so zbirali imena deklet. Fantje so potem žrebali ta imena,

mladenič in dekle, ki sta bila povezana na ta način, sta v naslednjem letu veljala za "partnerja".

V drugačnem pomenu pa poznamo sv. Valentina že dolgo tudi na Slovenskem. Preden se pojavi prvi spomladanski dan, lahko že opazujemo nekatere pojave, ki napovedujejo ta priljubljeni letni čas in nam nekoliko lajšajo čakanje v zimi, ki še kaže svoje zobe.

Tak zgodnji znanilec pomladi je med njimi 14. februar, ko tako rekoč še sredi zime goduje sv. Valentin. Po starem kmečkem koledarju je namreč Valentin prinesel ključke do korenin in so mu zato pravili prvi spomladin. Valentin ureže prvo trto, ponekod pa se prične v tem času delo na vrtovih. Predvsem pa je marsikomu znano, da je ta dan poleg Gregorjevega (12. marec) in vincencijevega (22. januar) značilen po nekaterih ljubezenskih dejavnostih: ženijo se namreč ptiči, čeprav ne povsod ob enakem času, pa tudi enako dejavno ne. To s ptiči je bila tudi edina slovenska povezava z dogodki, ki so bili o Valentinu, kot rečeno, značilni za anglosaški svet.

(Vir: Damjan J. Ovsec: Velika knjiga o praznikih, Ljubljana, Domus, 1992)

